

Ebben a részben áttekintést ad a bíróságok szervezetéről.

Az igazságszolgáltatás szervezete – bírósági rendszer

A belga jogrendszer a **polgári jogi hagyomány részét képező rendszer**, amely a bírák által alkalmazott és értelmezett, kodifikált szabályokat foglalja magában.

A belgiumi bíróságok szervezete **kizárólag szövetségi hatáskörbe tartozik**.

Alapelvek

A belga bírósági rendszer meghatározása előtt érdemes megvizsgálni néhány alkotmányos és általános elvet **a bírói kar szervezetével kapcsolatban**.

A törvényhozói és a végrehajtó hatalom mellett az Alkotmány létrehozta a bíróságok által gyakorolt bírói hatáskört is. A bíróságok tehát a többi alkotmányos **hatáskör mellett önálló** hatáskört alkotnak.

Az igazságszolgáltatás szerepe az ügyek elbírálása, ezért a jogot alkalmazza: Az igazságszolgáltatás szerepe az, hogy megítélje. Ezért a következő jogszabályokat alkalmazza: polgári jogvitákban dönt, és büntetőjogi szabályokat alkalmaz azokra a személyekre, akik bűncselekményt követtek el.

Különbséget tesznek a bírósági tisztviselők (az alsó- és felsőbb bíróságok bírái) és az ügyész (az ügyészség vagy az ügyészség) között.

Az Alkotmány 144. és 145. cikkének rendelkezései szerint a polgári jogi jogviták kizárólag a bíróságok hatáskörébe tartoznak, és azok, amelyek tárgya politikai jogok, a törvényben meghatározott kivételek kivételével a bíróságok hatáskörébe tartoznak.

Az a bíróság vagy más szerv, amely határozatot hozhat, csak törvény alapján hozható létre. Rendkívüli bizottságok vagy törvényszékek az Alkotmány 146. cikkével összhangban semmilyen név alatt nem hozhatók létre.

A bíróság **meghallgatások nyilvánosak**, kivéve, ha a nyilvános hozzáférés veszélyeztetné az erkölcsöket vagy a békét; ebben az esetben a bíróság azt ítéletében állapítja meg (az Alkotmány 148. cikkének (1) bekezdése). A nyilvános meghallgatások elve biztosítja az igazságszolgáltatás átláthatóságát.

Az ítéletet indokolni kell. A közzététel nyilvános (az Alkotmány 149. cikke). Az alkotmány és a bíróságokról szóló törvénykönyv (Code Judiciaire/Gerechtelijk Wetboek) 780. cikke által előírt indokolási kötelezettség azt jelenti, hogy a bíróságnak válaszolnia kell a felek által előadott ténybeli és jogi érvekre. Az indokolást teljes egészében meg kell adni, és annak egyértelműnek, pontosnak és elégségesnek kell lennie. Az indokolási kötelezettség, mint például az igazságszolgáltatás függetlensége, védi a peres felet az esetleges önkényes fellépéssel szemben, és az indokok alapján dönthet arról, hogy fellebbezést nyújt-e be a fellebbviteli bírósághoz vagy a semmítőszékhez (Cour de cassation/Hof van Cassatie).

Az **alkotmány 151. cikkének (1) bekezdése előírja a bírák függetlenségét** hivataluk gyakorlása során, valamint az Állami Tanácsadó Hivatal függetlenségét az egyes esetekben folytatott nyomozások és büntetőeljárások során, azzal a kizárólagos joggal, hogy a felelős miniszter rendelje el a büntetőeljárás megindítását, és kötelező erejű büntetőpolitikai iránymutatásokat adjon ki, beleértve a nyomozási és vádhatósági politikára vonatkozó iránymutatásokat is. E rendelkezés 4. §-a értelmében a békebírkat, a bíróságok bíráit, a bírósági és a semmítőszék tanácsadóit **a király nevezi** ki a törvényben meghatározott feltételek szerint és módon.

A bírákat élethosszig nevezik ki. Törvényben meghatározott életkorban nyugdíjba vonulnak, és törvényben meghatározott nyugdíjban részesülnek. A bírót csak bírósági ítélet foszthatja meg tisztségétől vagy függesztheti fel. A bíró áthelyezése csak úgy lehetséges, ha új tisztséget neveznek ki, és csak az ő hozzájárulásával (az alkotmány 152. cikke). Az Államtanácsi Hivatal tisztviselőit szintén a király nevezi ki és menti fel (az alkotmány 153. cikke).

A bírói kar tagjainak fizetését a törvény határozza meg (az alkotmány 154. cikke).

A bírák nem fogadhatnak el fizetett tisztséget a kormánytól, kivéve, ha térítésmentesen járnak el, és a tisztség nem jár a törvényben meghatározott összeférhetetlenséggel (az alkotmány 155. cikke).

A bíróság típus

Belgiumnak öt jelentős igazságügyi területe van, **az öt fellebbviteli bíróság**: Brüsszel, Liege, Mons, Gent és Antwerpen.

Ezek a területek bírósági kerületekre (arrondissements judiciaires/gerechtelijke arrondissementen) oszlanak, amelyek mindegyike elsőfokú **bírósággal rendelkezik (tribunal de première instance/rechtbank van eerste aanleg)**. Az országban 12 bírósági körzet található. A brüsszeli bírósági negyednek két elsőfokú bírósága van, amelyek egyike holland nyelvű, a másik pedig francia nyelvű.

Ezen túlmenően 9 **munkaügyi bíróság és 9 vállalati bíróság működik az igazságszolgáltatási körzetekben**.

A kerületek egymás után bírósági kantonokra (canton judiciaire/gerechtelijk kanton) és **egy polgári bíróságára (justice de paix/vredegrerecht)** oszlanak.

Az országban 187 kanton található.

Mind a tíz tartomány, mind a Brüsszel főváros közigazgatási körzete **bíráló bírósággal**. A gyámügyi bíróság nem állandó bíróság. Összehívásra kerül minden olyan esetben, amikor előtte a vádlottakat kiküldik.

A jogsértés jellege és súlyossága, a jogvita jellege, valamint az érintett összegek nagysága határozza meg **az eljáró bíróság típusát**.

Bizonyos körülmények között a jogvita természete határozza meg az eljáró bíróságot. Így a békebíró rendelkezik joghatósággal a szomszédsággal kapcsolatos jogvitákkal, és az elsőfokú bíróság rendelkezik joghatósággal a házasság felbontásával kapcsolatos ügyekben. Más esetekben a felek kapacitásáról van szó. Az üzleti bíróság elvben egy szakosodott bíróság, amely felismeri a vállalkozások közötti jogvitákat.

A joghatósággal rendelkező bíróság típusának meghatározását követően meg kell jelölni azt **a helyet**, ahol az ügyet megvizsgálják.

Polgári ügyekben az eljárást az alperes lakóhelye szerinti bíró, vagy a kötelelem szerződésének vagy teljesítésének helye szerinti bíróság előtt lehet megtárgyalni.

Büntetőügyekben a bűncselekmény elkövetésének helye szerinti bíróság, a gyanúsított lakóhelye szerinti bíróság és a fellelhetőség helye szerinti bíróság egyenlő joghatósággal rendelkezik. Jogi személyek esetében annak a helynek a bírósága, ahol a létesítő okirat szerinti székhelye található, valamint annak a helynek a bírósága, ahol az említett jogi személy gazdasági tevékenységének székhelye található.

Bíróságok és törvényszékek és azok hierarchiája

Bíróságok és azok hierarchiája A rendes bíróságok hierarchiába szerveződnek. A bíróságok felépítése a következő:

4	(SEMMITŐSZÉK)		
3	Fellebbviteli bíróságok	Munkaügyi bíróságok	Ülőstanfolyamok
2	Az elsőfokú bíróságok.	Munkaügyi bíróságok	Cégbíróságok

Az alsóbb szintű bíróságok ítéleteit bírónak/vonnissennek hívják. A fellebbviteli bíróságok, a munkaügyi bíróságok, a fellebbviteli bíróságok és a Semmítőszék ítéleteit arrêts/arresten-nek nevezik.

A **polgári bíróságok** elsősorban természetes és jogi személyek közötti magánjogi jogvitákkal foglalkoznak.

A **büntetőbíróságok** célja a büntetendő cselekmények elkövetőinek a törvényben előírt büntetésekkel történő megbüntetése (szabadságvesztés, közhasznú munka, pénzbüntetés stb.).

Vannak olyan esetek, amikor valamelyik fél nem ért egyet az ítélettel. Több **jogorvoslati lehetőség** is lehetővé teszi az ügyben érintett felek, illetve egyes esetekben harmadik személyek számára, hogy a bíróság által már eldöntött ügyben új határozatot szerezzenek. A jogorvoslati lehetőségek két kategóriába sorolhatók: a rendes jogorvoslati eljárásnak két típusa létezik:

Két **rendes jogorvoslat** létezik: felszólalás és fellebbezés.

A **Theobjection lehetővé teszi** a távollétében elítélt alperes számára, hogy tiltakozzon az ítélet ellen. Ebben az esetben az ügyben eljáró bíróság újra megvizsgálhatja az ügyet.

A korlátozott számú olyan eset kivételével, amikor nem lehetséges, a **fellebbezés** olyan jog, amelyet valamennyi érintett fél gyakorolhat. Az elítéltnak, a kártérítést követelő félnek, a felperesnek, az alperesnek vagy az Államtanácsnak lehetősége van arra, hogy az ügyet másodszor is meghallgassák. A fellebbezést mindig az eredeti ítéletet hozó bíróságnál magasabb bíróság bírálja el.

Az alábbi táblázat **áttekintést nyújt a fellebbezéssel foglalkozó bíróságokról, attól függően**, hogy melyik szerv hozta meg a fellebbezéssel megtámadott ítéletet:

Ítélet		Fellebbezés
Polgári bíró	Polgári ügyek	Elsőfokú Bíróság (polgári kollégium)
	Kereskedelmi ügyek	A kötelezettségvállalás Törvényszéke
Rendőrbíróság	Büntetőügyek	Első fokon eljáró bíróság (büntetőbíróság)
	Polgári ügyek	Első fokon eljáró bíróság (Civil Court)
Munkaügyi bíróság		Munkaügyi bíróság
Elsőfokú bíróság		Fellebbviteli bíróság
A kötelezettségvállalás Törvényszéke		Fellebbviteli bíróság

A **fellebbezési** szakaszban az (elsőfokú vagy fellebbviteli bíróság) bírók második és utolsó alkalommal tárgyalják az ügy érdemét, és végleges határozatot hoznak. A feleknek azonban továbbra is lehetőségük van arra, hogy **felülvizsgálati kérelmet terjesszenek elő**.

E rendes jogorvoslati **eljárások mellett tehát léteznek „rendkívüli” eljárások is, amelyek közül a fő a semmítőszékhez benyújtott felülvizsgálati kérelem**. A Semmítőszékhez benyújtott fellebbezés nem minősül sem harmadik, sem harmadfokú bíróságnak. A Cour de cassation (semmítőszék) nem az elé terjesztett ügy tényállását vizsgálja, hanem a jogszabályoknak való megfelelését.

A fent említett bíróságokon kívül Belgiumban két másik típusú bíróság is létezik. Ellenőrző szerepük van: **Az Államtanács és az Alkotmánybíróság**. Az Államtanács egy felsőbb szintű közigazgatási bíróság, amely felügyeli a közigazgatást. Közbeavatkozik, ha egy állampolgár úgy véli, hogy a közigazgatás nem tartotta be a törvényt. Az Alkotmánybíróság feladata annak biztosítása, hogy a törvények, rendeletek és rendeletek összhangban legyenek az alkotmánnyal, valamint a belga hatóságok közötti megfelelő hatáskörmegosztás felügyelete.

Jogi adatbázisok

A **belga igazságszolgáltatási portál hozzáférést** biztosít többek között az ítélkezési gyakorlathoz, a belga jogszabályokhoz és a Hivatalos Közlönyhez.

Ingyenes-e az adatbázisokhoz való hozzáférés?

Igen, az adatbázisokhoz való hozzáférés **ingyenes**.

Kapcsolódó linkek

[Szövetségi Közszerződési igazságszolgáltatás](#)

Utolsó frissítés: 13/01/2021

Az oldal tartalma ezen a nyelven gépi fordítással készült. A weboldal tulajdonosa nem vállal semminemű felelősséget a gépi fordítás minőségéért.